

วัดดอยป่าตาล

ตามประวัติก่อสร้างเมื่อปี พ.ศ. ๒๒๖๔ เดิมชื่อวัดม่อนววนอน หรือวัดดอยม่อนววนอน ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของอำเภอเถิน มีตำนานกล่าวว่า ในอดีตชาติของพระโพธิสัตว์ ปางเสวยพระชาติเป็นพญาวัว อสุภราช อันกำเนิดแก่พ่อวัวแม่วัวแดง โดยได้อาศัยทางทิศตะวันออกของแม่น้ำวัง ได้รอนแรมมาสู่ทิศตะวันตกของแม่น้ำวัง ซึ่งเป็นดอยอันร่มเย็น อันเป็นที่อาศัยของบรรดาสัตว์นานาชนิด โดยแม่วัวเคยพาพระโคอสุภราชมานอน จึงได้ชื่อว่า “ม่อนววนอน” คนโบราณจึงเรียกว่าวัดดอยม่อนววนอน ต่อมาภายหลังพระเถระจันทร์ ศิษย์ของพระมหาสังฆเถระอาทิตย์ ได้พบหลาเงินและผอบทองคำโดยบังเอิญขณะที่ท่านเก็บสมุนไพร จึงมีการสร้างองค์เจดีย์ไว้บริเวณนั้น และโดยตำนานกล่าวต่อว่าจะมีนักบุญเดินทางมาจากทางทิศอุดร มาทำการบูรณะวัดดอยป่าตาลให้เป็นปูชนียสถานสืบต่อไป

ในปี พ.ศ. ๒๔๗๑ ครูบาเจ้าศรีวิชัย หรือครูบาศีลธรรม ท่านได้นำคณะสานุศิษย์และคณะศรัทธาในอำเภอเถินและอำเภอใกล้เคียงร่วมกันสร้างสิ่งต่างๆ ณ วัดดอยป่าตาล เช่น วิหาร เจดีย์ โดยที่ในเวลาต่อมากรมศิลปากรได้ขึ้นบัญชีไว้ว่าเป็นโบราณสถานแห่งชาติในปี พ.ศ. ๒๔๗๗ โดยได้ถือว่าเป็นสถานที่อันศักดิ์สิทธิ์เป็นวัดคู่บ้านคู่มืองเถินมานาน และในทุกปีจะมีงานประเพณีสงกรานต์น้ำพระธาตุในวันเพ็ญขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ ประชาชนจะพร้อมใจกันไปนมัสการและสงกรานต์น้ำพระธาตุวัดดอยป่าตาลเป็นประจำทุกปี จึงถือเป็นประเพณีสงกรานต์น้ำพระธาตุวัดดอยป่าตาลสืบมาจนถึงปัจจุบัน.

สิ่งที่น่าสนใจ

วิหาร มีรูปแบบทางสถาปัตยกรรมแบบล้านนาสมัยรัตนโกสินทร์ ซึ่งเป็นฝีมือเชิงช่างของท่านครูบาศรีวิชัย นักบุญแห่งล้านนา แผนผังของหลังคาไม่มีการซ้อนชั้น กล่าวคือ โครงสร้างของหลังคาตลอดช่วงอาคารยาวเป็นผืนเดียวไม่มีการลดระดับชั้นของหลังคาเหมือนในยุคโบราณ หน้าบันวิหารตกแต่งด้วยลวดลายปูนปั้นประดับกระจกเติมพื้นที่หน้าบันแบบภาคกลาง ซึ่งเป็นรูปแบบที่นิยมในสมัยครูบาศรีวิชัย ก่อฝาผนังปิดทึบสีด้าน มีช่องประตูด้านหน้าและช่องหน้าต่างบริวารซ้าย – ขวา ของอาคาร ภายในประดิษฐานองค์พระประธานที่ก่อด้วยอิฐถือปูน ธรรมมาสทิงปราสาท และสัตตภัณฑ์ที่ใช้สำหรับเป็นฐานตั้งเทียนจุดถวายพระรัตนตรัย

พระเจ้าเจดีย์ องค์พระเจดีย์ตั้งอยู่บริเวณด้านหน้าของวิหาร ซึ่งเป็นลักษณะที่พิเศษกว่าเจดีย์องค์อื่นๆ เนื่องจากปกติตำแหน่งขององค์เจดีย์จะตั้งอยู่บริเวณด้านหลังของวิหาร ลักษณะทางศิลปกรรมขององค์เจดีย์เป็นเจดีย์ทรงล้านนาที่มีฐานเขียนสีเหลี่ยม ๓ ชั้น ซ้อนลดหลั่นเป็นฐานล่างรองรับฐานปัทม์ ต่อด้วยฐานเขียงกลมซ้อนลดหลั่นกัน ๓ ชั้น รองรับชุดฐานปัทม์ทรงกลมที่ซ้อนลดหลั่นกัน ๓ ชั้น ถัดสูงขึ้นไปเป็นชั้นองค์ระฆังที่รองรับฐานบัลลังก์ ต่อขึ้นไปเป็นชุดปล้องไฉน ปลียอด และยอดฉัตรเป็นชุดสูงสุดขององค์เจดีย์

การประดับตกแต่งตั้งแต่องค์ระฆังขึ้นไป มีการประดับตกแต่งด้วยการปิดกระจกเกรียบสีเหลืองทอง ซึ่งทำให้องค์เจดีย์มีความสวยงามที่โดดเด่น ประกอบกับตำแหน่งที่ตั้งอยู่บนม่อนดอย จึงทำให้สังเกตเห็นองค์เจดีย์ได้ตั้งแต่ระยะไกล

หอธรรม มีลักษณะเป็นอาคาร ๒ ชั้น ตั้งอยู่ด้านหลังของวิหาร ชั้นล่างเป็นอาคารสร้างด้วยการก่ออิฐฉาบปูน เจาะช่องประตูด้านหน้า ๑ ช่อง ด้านข้างซ้าย – ขวา เจาะช่องหน้าต่างเพื่อถ่ายเทอากาศและรับแสง ด้านละ ๓ ช่อง ส่วนชั้น ๒ เป็นอาคารไม้ ภายในมีตู้เก็บพระธรรมขนาดใหญ่วางไว้ตรงกลางอาคาร โดยสร้างติดกับตัวอาคารอย่างถาวร ในตู้มีการเก็บคัมภีร์ไบลานที่เขียนเป็นตัวอักษรล้านนา ปัจจุบันเหลืออยู่จำนวนก็ผูก

